

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 27 novembre au 1er décembre 2022

Souguia n° 75

ט"ו

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Gramma (1)

Les sources

Cette semaine nous commençons la Souguia de Grama qui complètera les dinim de Meleket Mahchevet et qui s'applique à beaucoup de cas pratiques dans la Halakha dans Shabbat et d'autres Issourim.

Il s'agit des interdits qui sont faits avec une action indirecte comme par exemple éviter la propagation d'un incendie en plaçant une barrière de récipients remplis d'eau qui éteindront le feu.

Dans un premier temps nous étudierons les sources dans la Guemarra et les Richonim. Tout au long de la Souguia il faudra repérer les cas qui sont considérés comme Grama ou comme un « Maassé », une action directe.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מטר אסור ולא על אסור מטר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. פי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée pour
la Réfouah chéléma de Guershon ben Tsvi

Etudier la Guemarra suivante qui est à la source de la permission de Grama. Combien de cas de Grama présente-t-elle ? Quelle est la source de la permission de Grama ? Selon vous Rabbi Yossi interdit-il Grama Mideraban ou est-ce une exception dans les cas de « Adam Bahoul al Mamono » ? Trouve-t-on Grama dans d'autres interdits que Shabbat ?

כל כתבי פרק ששה עשר שבת קב.

מתני' ר' שמעון בן גנס אומר 'פורסין' עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחו בהן את האור מפני שהוא מחרך ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאין בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב טלית שאחו בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה מיתבי טלית שאחו בה האור מצד אחד פושטה ומתכסה בה ואם כבתה כבתה וכן ספר תורה שאחו בו האור פושטו וקורא בו ואם כבה כבה

קניהו"ן: חגור. על חלוקו מצפנים: וסודר שצלו"ארו. ומלוין ראשו לפניו לקנח בו פיו ועיניו: **מתני'** עור של גדי. לח: מפני שהוא מחרך. מן האור וצלע"ו רטרי"ט ואינו נשרף ומתוך כך הוא מגין על התיבה: **בין מלאים. מים: שאין יכולין לקבל.** כח האור מפני שחדשים הם:

קב: כל כתבי פרק ששה עשר שבת

גמ' הוא דאמר כר' שמעון בן גנס אימר דאמר רבי שמעון בן גנס מפני שהוא מחרך גרם כיבוי מי אמר אין מדקתני סיפא רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאינן יכולים לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה מכלל דתנא שרי ת"ר "גר

...
וכי סימא איפוך מסני'. ותני צרישא דצרי ר' יוסי ומכמים אורסין בכלי חרס חדשים כו': ור' יוסי דצרישא. דמשמע דצהנהו דפקעי מודה דהא כפר שיחין וכפר חנניה הוא דקשרי: לדצריהס קאמר להו. לדידי כל הכלים שרו דגרס כזוי מותר אלל לדידכו נהי דאסריתו גרס כזוי אודו לי מיהת דצהני אפילו גרס ליכא: כורך עליו גמי.

הוא דאמר כר' שמעון בן גנס אימר דאמר רבי שמעון בן גנס מפני שהוא מחרך גרם כיבוי מי אמר אין מדקתני סיפא רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאינן יכולים לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה מכלל דתנא שרי ת"ר "גר

...
גזרינן ומר סבר לא גזרינן: עושין מחיצה כו': למימרא דרבנן סברי גרם כבוי מותר ור' יוסי סבר גרם כבוי אסור והא איפכא שמעינן להו דתניא עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאין שאין דרכן להשתבר ואלו מלאין שאין דרכן להשתבר כלי מתכות רבי יוסי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר וכי תימא איפוך מתני' ורבי יוסי דברייתא לדבריהם קאמר ומי מצית אפכת לה והאמר רבה בר תחליפא משמיה דרב מאן תנא גרם כבוי אסור ר' יוסי אלל לעולם לא תיפוך וברייתא כולה ר' יוסי היא וחסורי מחסרי

והכי קתני עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאים שאין דרכן להשתבר
ואלו הן כלים שאין דרכן להשתבר כלי מתכות וכלי כפר שיחין וכלי
כפר חנניה נמי אין דרכן להשתבר שר' יוסי אומר אף כלי כפר שיחין
וכלי כפר חנניה אין דרכן להשתבר ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דרבי יוסי
אדרבי יוסי דתניא הרי שהיה שם כתוב לו על בשרו הרי זה לא ירחוץ ולא
יסוך ולא יעמוד במקום הטינופת ונודמנה לו טבילה של מצוה כורך
עליה גמי ויורד וטובל רבי יוסי אומר לעולם יורד וטובל כדרכו ובלבד
שלא ישפשף שאני התם דאמר קרא 'ואבדתם את שמם מן המקום ההוא
לא תעשון כן לה' אלהיכם עשייה הוא דאסור גרמא שרי אי הכי הכא נמי
כתיב² לא תעשה [כל] מלאכה עשייה הוא דאסור גרמא שרי מתוך שאדם
בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבוויי אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן ומה

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour
la Réfouah chéléma de Guershon ben Tsvi

1. Mekarev Kibouy et la permission de Grama quand la Melakha se fait inéluctablement

Quelles sont les deux façons d'expliquer le Din de la Mishna ? Pourrait-on dire que ce cas est plus H'amour que ceux cités précédemment ? Comment Tosfot expliquent qu'ici on ne peut avoir la permission de Grama ?

מז: כירה פרק שלישי שבת

לא אמר רבי יוסי: אלא אמר רב
אשי. מתניתין אפילו לרבנן דלא דמי
לגרס כיצוי דהתם כי מטי דליקה
לכלים דליקה הוא דפקעה להו וגרמא
בעלמא הוא אבל זה שנתן המים ממש
תחת הנר מכבה ממש הוא וגזירה
מצעוד יוס אטו משחשכה: שמקרב
אש כיצויו. זימן כיצוי להדיא והוה
ליה מכבה ממש אי הוה יהיב
ליה בשעת:

מותר: מתני' בנותנין כלי תחת הנר
לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה: גמ' והא קמבטל כלי מהיכנו אמר
רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן
ממש: ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה: לימא תנן סתמא כרבי יוסי דאמר
גורם לכיבוי אסור ותסברא אימור דאמר ר'
יוסי בשבת בערב שבת מי אמר וכי תימא
הכא נמי בשבת והתניא נותנין כלי תחת
הנר לקבל ניצוצות בשבת ואין צריך לומר
בע"ש ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה מע"ש ואין צריך לומר בשבת אלא
אמר רב אשי אפילו תימא רבנן שאני הכא
מפני שמקרב את כיבוי:

תוספות מסכת שבת דף מז עמוד ב

לימא תנן סתמא כרבי יוסי דאמר גורם לכיבוי אסור - הוה מצי למימר וליטעמיך הא רבי יוסי גופיה לא אמרה אלא בדליקה משום דאדם בהול על ממונו אי שרינא ליה אתי לכבויי והכי מפרש בכל כתבי (לקמן קכ:) אבל הכא ליכא למגזר דהא יש כלי תחת הנר ואינו בהול ובכמה מקומות בהש"ס יכול לומר וליטעמיך ואינו אומר.

מפני שמקרב את כבויי - פירוש דגזרינן ע"ש אטו שבת ובשבת יכול לבא לידי כיבוי אם יגביה הכלי בשעת נפילת הניצוצות

ואם תאמר מאי שנא שריית דיו וסממנים ופריסת מצודה דשרינן בפ"ק (דף יז:) עם השמש והכא אסרינן מע"ש שלא יבא לעשות בשבת **ותירץ הרב פור"ת** דהתם ליכא למיחש שמא יעשה כן בשבת דהא אב מלאכה הן אבל הכא איכא למיחש דלא דמי איסור כל כך במה שמניח כלי תחת הניצוצות ואיכא למיחש שמא יבא לידי כיבוי שיתחיל ליתן המים קודם נפילת הניצוצות וקודם גמר הנתיבה יפלו **ומכבה בידים** או שיגביה הכלי עם המים כנגד הניצוצות כדפרישית ואף על גב דבאותו כיבוי אין בו חיוב חטאת לר' שמעון דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא החמירו אטו כיבוי דחיוב חטאת ואף על גב דהוי גזירה לגזירה קים להו לרבנן דהכא שייך למגזר טפי ורש"י דפי' דהוה מכבה ממש לאו דוקא אלא כלומר שיוכל לבא לידי כיבוי

ור"ת גריס כפירוש ר"ח מפני שמקרב כיבוי דהתם הוא דשרי לעשות מחיצה מכלים שיש בתוכן מים שאינו מכבה כלום עד שיתבקעו הכלים **אבל הכא אין הפסק בין מים לניצוצות ומיד נכבות כשנופלות** בכלי והוי כמחיצת מים דאסירא כגון מחיצת שלג וברד **וקשה לפירושו** דבירושלמי מוקי מתני' כר' יוסי אבל לרבנן אפי' מחיצות של מים מותר ובפ' כל כתבי (לקמן קכ:) נמי שרו רבנן דר' יוסי בטלית שאחז בו האור מצד אחד ליתן עליו מים מצד אחר ואם כבתה ונראה דלפי הש"ס שלנו יש לחלק דבמחיצה של מים אף על גב דאין דבר מפסיק מ"מ שרי שאין האש נופלת לתוך המים להדיא כי הכא שהמים תחת הניצוצות ומקרב כיבוי טפי ועוד דאיכא למימר דהש"ס שלנו אסור במחיצות של מים לרבנן ומשום הכי מוקי מתניתין כרבנן ופליג אירושלמי ולא דמי לטלית שאחז בו האור מצד אחד שאינו אלא שלא תתפשט האור

ומה שרגילים לתת מים בזכוכית שקורין לאמפ"א ונותנין עליה שמן בע"ש אין זה קרוי קירוב כיבוי דכיון שאין מתכוין לכיבוי כלל אלא להגביה את השמן לא שייך למגזר מידי שמא יעשה בשבת ושרי אפי' לר' יוסי וכ"ש לרבנן דאל"כ אפי' בלא מים אסור שהניצוצות נופלות בשמן ועוד איכא למימר דתלמוד שלנו אסר מחיצה של מים לרבנן ומש"ה מוקי מתני' כר' יוסי ופליג אירושלמי ול"ד לטלית שאחז בו האור מצד אחד שאינו אלא שלא תתפשט האור [ת"י].

Programme du mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour
la Réfouah chéléma de Guershon ben Tsvi*

Comment le Raavad et le Ramban expliquent-ils la Chita du Rif ? Quel H'idouch Halakha en ressort-il ?

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קכ עמוד ב

הא דאמר רב יהודה טלית שאחז בה האור מצד אחד נותנין עליה מים מצד אחר **השמיטה הרב אלפסי ז"ל**, והביא ברייתא דקתני טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה לומר שאין הלכה כרב יהודה, ואף על פי שאמרו דרב יהודה דאמר כרבי שמעון בן ננס וקיימא לן כרבי שמעון בן ננס, י"ל שהרב ז"ל סבור דרב יהודה הוא דסבירא ליה דרבי שמעון בן ננס פליג אפילו בהא דאע"ג דמקרב את כבויי, והא דתנן בפרק כירה (מ"ז ב') נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ובלבד שלא יתן לתוכו מים, רבי יוסי היא ולא רבנן וכדקא סלקא דעתין התם למימר, אבל אנן

דסבירא ליה כאוקמתא דרב אשי דאוקמה לההיא אפילו לרבנן ואמר דמקרב את הכבוי הוא ואפילו לרבנן אסור וכדדייקא ברייתא כדאיתא התם, שמעינן נמי דעד כאן לא שרי רבי שמעון בן ננס הכא אלא במחיצת כלים דאפשר דלא מתבקעי אבל במחיצה של מים לא שרי ובהא לא פליגי, וכן תירץ הראב"ד והרמב"ן ז"ל להעמיד דברי הרב אלפסי ז"ל, **אבל אינו מיושב בעיני כל הצורך** דאם איתא הוה להו הכא נמי לאקשוויי אימר דשמעת ליה לרבי שמעון בן ננס גורם כבוי מקרב כבוי מי שמעת ליה והא תנן נותנין כלי תחת הנר וכו' אבל לא יתן לתוכו מים, וכי תימא רבי יוסי היא וכו' כדשקיל וטרי בה התם בסוף כירה, אלא שמקרב את כבוי שאמרו שם פירוש אחר יש לו וכבר כתבתיו במקומו בסייעתא דשמיא.

שם מסכת שבת דף מז עמוד ב

מפני שמקרב את כבוי. פירוש אם אתה מתירו לעשות כן בערב שבת אתי למיעבד אפילו בשבת ופעמים שעם נתינתו יפלו הניצוצות והוא מגביה הכלי ומכבה אותו,

וא"ת מאי שנא ממצודת חיה דגים ועופות ושריית דיו וסממנים וכל הנך דפרק קמא (י"ז ב') דשרו בית הלל עם חשיכה ולא גזרין דלמא אתי למעבד בשבת, י"ל התם דאב מלאכה היא לא חיישינן דמבדל בדילי אינשי מינייהו דכולי עלמא ידעי דאסיר וזהירי בהו, אבל בנתינת מים תחת הנר לא רמי אנפשיה ולא חשיבא ליה מלאכה וסבר דשרי ויהיב ומקרב כבוי, ולפי פירוש זה ליכא למיחש לנתינת מים מערב שבת בתוך עששית של זכוכית שקורין לנפדיש דהא ליכא למיגזר לשמא יתן לתוכו בשבת דבהא מיזרה זהירי אינשי.

ויש מפרשים מקרב את כבוי לפי שהמים תחת הניצוצות ונפלות לתוכו, ואינו דומה אפילו למחיצת שלג וברד דשרו רבנן וכדאיתא בירושלמי (ה"ח), וכדמשמע נמי בפרק כל כתבי הקדש (ק"כ ב') גבי טלית שאחז בו האור דשרו רבנן דרבי יוסי ליתן עליה מים מצד אחד ואם כבתה כבתה, וטעמא משום דהכא אין דבר מפסיק בין המים לניצוצות וכל זמן שהן נופלות הרי הן נופלות לתוך המים וכבות אבל התם אין המים תחתיו אלא מן הצד ואין האש נופלת לתוך המים להדיא לא חשבינן ליה מקרב כבוי, ולפירוש זה איכא למידק אם כן היאך נותנין מים בעששיות שהרי ניצוצות נופלות בהן להדיא, ולא עוד אלא להדליק בהן כל עיקר היאך מותר שהרי ניצוצות נופלות לתוך השמן וכבות, וי"ל דהתם אינו מתכוין לכבות אלא להעלות השמן ושיהא הנר דולק יפה והלכך לכולי עלמא שרי ואפילו לרבי יוסי אבל הכא דמתכוין לכבוי אסור.

חידושי הר"ן מסכת שבת דף קכ עמוד א

טלית שאחז בה האור מצד א' נותן עליה מים מצד אחר. לא כתבה [הרב] אלפסי ז"ל בהלכותיו והביא ברייתא דקתני טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה משמע דס"ל דלא קי"ל כרב יהודה (תמה) [תמיהא] הוא דהא אוקימנא בגמרא הא דרב יהודה כר"ש בן ננס דקיימא לן כוותיה. ואפשר שהרב ז"ל (שמדמי) [מדמי] לה להיא דתנן בפרק כירה גבי נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה דסב"ל התם מעיקרא דדוקא כר' יוסי אתא אבל רבנן שרו כי היכי דשרו (אבגורם) [בגורם] כבוי ורב אשי דחי לה התם ואמר דבההיא אפילו רבנן מודו מפני שהוא מקרב כבוי והוי טפי מגורם כבוי ולפי דעת הרב אלפסי ז"ל דרב יהודה ס"ל אליבא דר' שמעון בן ננס דכי היכי דשרי' בגורם כבוי שרי' נמי במקרב כבוי כדהוה ס"ד מעיקרא בסוף פ' כירה ומש"ה שרי' ליתן עלי' מים מצד האחר אף על פי שהוא מקרב את הכבוי אבל לדידן דקיי"ל כרב אשי דאע"ג דגורם שרי מקרב אסור לא קיי"ל כרב יהודה דכי האי גוונא נמי מקרב כבוי מיקרי כך תירצו הראב"ד והרמב"ן ז"ל להעמיד דברי הרב האלפסי ז"ל. ויש לזה הוכחה בירושלמי. ואעפ"כ כיון דלא אשכחן בגמ' דילן מי דמפליג עליה דרב יהודה בהדיא למנקט כוותי' עדיף טפי ולומר שאף כיוצא בזה אינו אלא גורם ולא מקרב וכן הסכמת הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' שבת וכן דעת הרמב"ן ז"ל:

בית הבחירה למאירי מסכת שבת דף קכ עמוד א (Optionnel)

טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואם כבתה כבתה וכן ספר תורה שאחז בה האור פושטה וקורא בה ואם כבתה כבתה ולענין אם יכול ליתן מים בסמוך לאור עד שלא יוכל להתפשט לשם יראה שמותר שהרי רב יהודה אמרה בפירוש טלית שאחז בה האור נותן עליה מים מצד אחר ואם כבתה כבתה והעמדנו לדעת תנא קמא של משנתנו שהתיר בכלי חרס חדשים מלאים אף על פי שגורם לכבוי ומאחר שפסקנו כמשנתנו אף בזו

הלכה כן ואף על פי שגדולי הפוסקים נמנעו מלכתבה שמא בקעה מצאו ולא רצו לפרסמה ואף על פי שאמרו בפרק כירה אין נותנין כלי של מים תחת הנר לקבל הניצוצות מפני שמקרב את כבוינו אינו דומה שהרי ניצוצות אלו נופלות בתוך המים והם כבות מיד ואין זה גורם אלא מכבה אבל זו שבכאן אינו אלא גורם שלא תתפשט הדליקה ויש אוסרין בנתינת מים כלל וממה שגדולי הפוסקים לא הביאוה וכן מזו שהזכרנו מכלי תחת הנר וכתבו שלא התירו אלא במחיצה של כלים אבל לא במחיצה של מים והדברים נראים כדעת ראשון להתיר אבל אם היה האור נאחז בה משני צדדים אם נותן מים באמצע אם לאו יש מפקפקין בה לומר שאף לרבנן אסור ואין הדברים נראין שהרי אף בשני צדדים אתה יכול לומר שמא לא תתפשט והרי היא כבה קודם שתגיע למים ואין כאן פסיק רישיה [...]

Programme du mercredi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour
la Réfouah chéléma de Guershon ben Tsvi*

L'avis du Roch

Le Roch a ramené les Halakhot comme le Rif et pourtant il explique la Souguia comme Tosfot. Peut-on dès lors expliquer sa Chita comme le Raavad et le Ramban ? Quelle explication trouvet-on dans le Pricha ?

רא"ש מסכת שבת פרק טז סימן ז

רבי שמעון בן ננס אומר פורסין עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחז בהן את האור מפני שהוא מחריר. ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה. רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים מפני שאין מקבלין את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה:

גמ' (ר) ולית הלכתא כר' יוסי דאמר גרם כיבוי אסור. (ש) אמר רב יהודה טלית שאחז בה אור פושטה ומתכסה בה וכן ספר תורה פושטו וקורא בו ואם כבה כבה:

שם פרק ג סימן כד

מתני' נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ולא יתן לתוכו מים (ט) מפני שהוא מכבה:

גמ' והא קמבטל כלי מהיכנו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהם ממש ושרי לטלטלו וליכא משום מבטל כלי מהיכנו. ולא יתן לתוכו מים תניא נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות בשבת ואין צ"ל בע"ש. ולא יתן לתוכו מים בע"ש* מפני שהוא מכבה ואין צריך לומר בשבת מפני שהוא מקרב כבוי. ומה שנותנים מים בנרות של זכוכית שקורין לנפד"ש אין בזה משום מקרב כבוי. ואפי' לרבי יוסי דאסר גרם כבוי הכא אין כאן גרם כבוי כלל דאפילו לא יתן לתוכו מים כשיכלה השמן תכבה הפתילה ואין נתינת מים ממהרים הכבוי. וא"ת אפילו בלא נתינת מים יהא אסור לפי שהניצוצות נופלות לתוך השמן וכבות. דמ"ש מכלי של מים דאסור ליתן תחת הנר ואפי' מע"ש. (י) ויש לומר דלא דמי דהתם הוא דגזרינן שמא יתן מים בכלי שתחת הנר בשעת נפילת הניצוצות. אבל הכא לא גזרינן שמא יתן לתוכו שמן דהנותן שמן בנר חייב משום מבעיר:

קרבן נתנאל מסכת שבת פרק טז סימן ז

[ש] אמר רב יהודה טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה. לכאורה שהרי"ף ורבינו היה להם גירסא אחרת בדבר יהודה. אכן ראיתי שראב"ד והרמב"ן תירצו שסובר הרי"ף דהא דרב יהודה אינו הלכה לפי שהוא מדמה

מחיצות מים ממש למחיצות כלים חדשים מלאים מים ואינו כן אלא אפילו ר"ש בן ננס אוסר מחיצות מים ממש כדאסיק רב אשי בפ' כירה דהא דתנן נותנין כלי תחת הנר לקבל בו ניצוצות ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה אפילו לרבנן דפליגי אר' יוסי וסברי דגרם כיבוי מותר. דשאני הכא שהוא מקרב כיבוי כלומר לפי שנותן מים להדיא ונמצא רב יהודה ורב אשי חולקין וקי"ל כרב אשי שהוא בתרא ע"כ. ולפי דבריהם הא דאיתא אמר ר' יהודה בהרי"ף ורבינו טעות סופר הוא. אלא שצריך עיון דהא רבינו מסיק לעיל סוף פ' כירה סימן כ"ד כפי' ר' פורת דגזרינן שמא יתן מים בכלי שתחת הנר בשעת נפילת הניצוצות ולפ"ז רב אשי ורב יהודה לא פליגי וצ"ע:

פרישה אורח חיים סימן שלד

אלא שהרי"ף והרא"ש השמיטוהו לדברי רב יהודה מפני שאמר דנותן עליו מים מצד השני ומים ס"ל דאסור ליתן משום דהוי כיבוסו וכמו שכתב רבינו וכן מצאתי כתוב בשלטי הגיבורים (מה. אות א) האי טעמא דמשום הכי השמיטוהו אלא שלא יישב דה"ל להביאו ולכתוב עליו דמים אסור ושאר משקים מותר וכמו שכתב רבינו דהוא באמת חידוש ובפרט מאחר שהמקשן עלתה על דעתו שינויא דאסור: לכן נראה דבכלל דברי הרי"ף והרא"ש הוא דברי רב יהודה הנ"ל דהא כתבו על המשנה בפלוגתת רבי שמעון בן ננס דאמר גרם כיבוי מותר ורבי יוסי אוסר וז"ל ולית הלכתא כרבי יוסי דאמר גרם כיבוי אסור ור"ל אלא כרבי שמעון בן ננס דפליג עמו ומתירו וממילא מהיכי תיתי לאסור ליתן עור גדי ומים מצד האחר דהא ליכא ביה משום מיחוש כי אם משום גרם כיבוי וגם סתם גמרא תירץ אליבא דרב יהודה דהיינו טעמא דמתיר דסבירא ליה כרבי שמעון בן ננס וק"ל. והשתא אתי שפיר גם כן טעם דשלטי הגבורים דמשום הכי לא הביאו בפירוש דברי רב יהודה כיון דרב יהודה הזכיר מים והייתי אומר דמשום הפסד התירו אפילו מים וק"ל והא דהביאו הא דטלית וספר דפושטו ומתכסה וקורא בו היינו טעמא משום דאין זה בכלל גרם כיבוי וכמ"ש לעיל דכאן עושה קצת מעשה בידיים [...]

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour
la Réfouah chéléma de Guershon ben Tsvi

2. Grama avec une action sur le feu directement

Quelle réponse est donnée par Tosfot et le Roch sur cette apparente contradiction avec la Guemarra dans Betsa ?

כ.ב.

יום טוב פרק שני ביצה

יהודה לעולא יהנותן שמן בנר חייב משום
מבעיר והמסתפק ממנו חייב משום מכבה

תוספות

והמסתפק ממנו חייב משום
מכבה. אינו ר"ל
מפני שממהר כזוי דלא הוי אלא
גרס כזוי וגרס כזוי זיוס טוב שרי
אע"פ שממהר כזויה וצשצת נמי
אינו חייב אלא היינו טעמא הו"ל
דצאותה שעה ב שהוא מסתפק ממנה
מכבה קצת ומכסה אורו דלא יכול
לאנהורי כולי האי כי איכא שמן
מועט בנר ולכך נראה ככזוי ומכאן
יש להסיר קנדי"ל"א של שעה גדולה
לחתוך למטה ממנה כיון דצשעה
שחותך אותה אינו מכחיש מאור שלה
כלל אע"ג שהוא גורם לגרום כזויה
שרי ודוקא לחתוך אותה באור אצל
צסכין אסור אליבא דכולי עלמא
דאמר לקמן צמתני' (דף נב.) חותכה
באור צפי שתי נרות:

רש"י

הנותן שמן בנר. צשצת: המסתפק.
הנוטל ממנו ואוכל: חייב משום
מכבה. וכזוי צ"ט לא אשתי:

רא"ש מסכת ביצה פרק ב סימן יז

איתיביה רב יהודה לעולא הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר המסתפק ממנו חייב משום מכבה. כתבו
התוס' הא דחשיב ליה מכבה היינו משום דכשממעט השמן ומרחיקו מפי הנר שהוא דולק מיד כהה
אור הנר ואין דולק יפה כבתחילה והוה ליה מכבה. (ג) אין לפרש משם שממהר כביית הנר כשיכלה
השמן דהיינו גרם כיבוי שנחלקו רבי יוסי וחכמים דתנן (שבת דף קכ א) עושין מחיצה בכל הכלים בין
מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה. רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים שאין
יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה. וקיימא (ס) לן כרבנן דגרם כיבוי מותר* ומיהו
ההיא דשפופרת על פי הנר דאסור (שבת דף כט ב) דלמא אתי לאיסתפוקי מניה היינו על כרחך מפני
שממהר כיבוי שאינו מכחיש מאור הנר כלל שהרי הנר לעולם מלא שמן [ו] כי מן השפופרת מטפטף
תמיד לאור הנר (ע) אף אם יסתפק מעט משמן שבתוך השפופרת אינו מכחיש מאור הנר. הלכך נראה
לי טעמא דמסתפק מן הנר משום שממהר כיבוי. ואף רבנן דרבי יוסי מודו בהאי גרם כיבוי דחייב.
דעד כאן לא פליגי התם אלא משום דאינו נוגע בדבר הדולק אלא עושה דבר חוצה לו הגורם את
הכיבוי כשתגיע שמה הדליקה. אבל הכא השמן והפתילה שתיהן גורמים את הדליקה והממעט מאחד
מהן וממהר את הכיבוי חייב** והיינו טעמא דנותן שמן בנר משום דמאריך בהבערתו. דאילו לא נתן
שמן בנר היה כבה כשיכלה השמן שבנר. ומה שהוא דולק מכאן ואילך הוי כאילו הוא הדליקו. וכן
לענין כיבוי נמי ממהר הכיבוי על ידי שנסתפק מן הנר הוי כאילו כבה הוא. (פ) ואין ליטול פתילה דולקת
מנר זה וליתן בנר אחר דמיד שסלקה מן הנר הוי ליה מכבה ומה הועיל אם חזר והדליק:

Biographies:

Prisha - פרישה

Rabbi Yehoshoua ben Alexander Hacohen Falk, est né environ en 1555 en Pologne. Elève du Rama et du Maharshal, il devient Rosh Yeshiva de Lumberg (où il décèdera en 1614). Il compte parmi ses élèves d'illustres Rabbanim comme le Maguiné Chlomo, le Béer Chéva et le Vavei Haamoudim (fils du Chlah Hakadosh). Il fut un des dirigeants du Conseil des Quatre Terres.

Son ouvrage le Beit Israël, organisé autour du Tour, est composé du Prisha (commentaire court) et du Drisha où il consacre une analyse plus approfondie sur le Tour et le Beit Yossef, tout en citant d'autres autorités talmudistes. Il est une référence fondamentale pour l'étude de la Halah'a.

Le Rav Falk a aussi un commentaire très important sur la section du H'ochen Michpat du Choulh'an Aroukh, le Sefer Méirot Enayim, dans lequel il cite les décisions des Richonim.

Aroukh Hachoulh'an – ערוך השולחן

Rabbi Yéh'iel ben Aharon Halevi Epstein est né en 1829 en Russie et décède en 1908. Dès son plus jeune âge il est repéré pour son don intellectuel exceptionnel. Il se marie avec la fille de Rabbi Yaakov Berlin de Mir, père du Natsiv de Volojin, où il continuera son étude. Il deviendra plus tard le Rav de Novardok et le Rosh de la Yeshiva de la ville. Il est considéré comme un des Guedolei Hador, et écrit des milliers de réponses en Halah'a. Son fils est l'auteur du Torah Temima.

Son ouvrage le Aoukh Hachoulh'an concerne les quatre parties du Choulh'an Aroukh. En plus de donner ses opinions, il explique souvent la source de la Halah'a depuis la Guemarra et cite les différents avis des Poskim et leurs raisons. Son psak est très influencé par le Rambam, et peut souvent contredire l'avis du Mishna Broua, imprimé quelques années auparavant.

Liste des 75 Sougiot étudiées sur Matmidim		
Sougiot de Brah'ot		Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch	14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'
Sougiot générales		
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera 53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	54. Mitsvot lav lihanot nitanou 55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama	57. Zerizim makdimim lemitsvot 71. 72. Haossek Bamitsva Patour Minhamitsva
Chabbat – Melekhet Mah'chevet		
59. 60. 61. Mit'assek 62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	65. 66. 67. 68. Psik Récheh 69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah	75. Grama
Yorei Dé'ah		
73. 74. Maaser sur les gains		
Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2)		
Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim		
Pessah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes		
Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte		
Roch Hachana 35. Les trois Livres		
Soukot 36. Mitstaer		